

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευσης
του Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης
σε συνεργασία με το
ΕΚΕΦΕ Δημόκριτος – Ινστιτούτο Πληροφορικής και Επικοινωνιών
με τίτλο: «Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και Ειδική Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της ένταξης»

**ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΣΟΥΗΔΙΑ
ΒΑΣΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΕΕΑ ΣΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΣΟΥΗΔΙΑ**

της
Σπανού Κ. Αθηνάς

Μεταπτυχιακή διατριβή
που υποβάλλεται στην τριμελή επιτροπή για την απόκτηση του μεταπτυχιακού τίτλου του
Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευσης
του Τ.Ε.Φ-Δ.Π.Θ. σε συνεργασία με το Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. Δημόκριτος – Ινστιτούτο
Πληροφορικής και Επικοινωνιών
με τίτλο: «Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και Ειδική Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της
ένταξης»

Εγκεκριμένο από την τριμελή επιτροπή:

- 1 ος Επιβλέπων: Ονοματεπώνυμο, Βαθμίδα, Ίδρυμα
- 2 ος Επιβλέπων: Ονοματεπώνυμο, Βαθμίδα, Ίδρυμα
- 3 ος Επιβλέπων: Ονοματεπώνυμο, Βαθμίδα, Ίδρυμα

Κομοτηνή/Αθήνα

2020

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εκπαίδευση θεωρείται ο ακρογωνιαίος λίθος για την ομαλή ενσωμάτωση του ατόμου στη κοινωνία. Οι περισσότερες χώρες της Ευρώπης επικεντρώνουν τη προσοχή τους στη παροχή κατάλληλης εκπαίδευσης προκειμένου να δημιουργήσουν παραγωγικούς πολίτες. Όμως, η επιστήμη της Ειδικής Αγωγής δεν είχε την ίδια εξέλιξη με τις άλλες επιστήμες καθώς θεωρείται μια σχετικά πρόσφατη επιστήμη η οποία αναπτύχθηκε με αργούς ρυθμούς. Η έλλειψη γνώσεων και η ελλιπής επιμόρφωση των αρμόδιων σχετικά με τη παροχή κατάλληλης εκπαίδευσης στα άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες είχε ως αποτέλεσμα την αργοπορημένη ένταξη τους στη κοινωνία.

Η παρούσα διπλωματική εργασία βασίζεται σε μια συγκριτική βιβλιογραφική ανασκόπηση βιβλίων και άρθρων από τον ελλαδικό και διεθνή χώρο, η οποία έχει ως σκοπό να συγκρίνει και να παρουσιάσει το εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας και της Σουηδίας όσο αφορά την Ειδική Αγωγή. Στην συνέχεια, θα παρουσιαστεί χρονικά η εξέλιξη της Ειδικής Αγωγής και στις δύο χώρες. Επίσης θα γίνει μία εκτενή αναφορά στα θεσμικά πλαίσια, στις εκπαιδευτικές δομές και στο θεσμό της σχολικής ένταξης που υφίστανται τόσο στο ελληνικό όσο και στο σουηδικό εκπαιδευτικό σύστημα. Τέλος, με ορμητήριο τη βιβλιογραφική ανασκόπηση παρουσιάζονται τα συμπεράσματα της παρούσας εργασίας.

ΛΕΞΕΙΣ - ΚΛΕΙΔΙΑ: Ειδική Αγωγή, Άτομα Με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες, Ειδικό Σχολείο, Τμήματα Ένταξης, Ευρωπαϊκά Εκπαιδευτικά Συστήματα, Θεσμικό Πλαίσιο, Νόμος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Fullan, M. (1991): *The new meeting of Educational Change*. New York: Teachers Collage Press.
- Hans, N. (1958). *Comparative Education: A Study of Educational Factors and Traditions*. London: Routledge.
- Heward, W. (2011). *Παιδιά με ειδικές ανάγκες – Μια εισαγωγή στη ειδική εκπαίδευση*. Αθήνα: Τόπος.
- Smith, T., Polloway, E., Patton J. & C. Dowdy (1998). *Teaching students with special needs in inclusive setting*. Boston: Allyn and Bacon.
- Warnock Report, (1982). *Assessments and Statements of Special Educational Needs, Department of Education and Science*. London: HMSO.
- Αναστασίου, Δ. & Ηλίαδου – Τάχου, Σ. & Χαρίση, Α. (2011). *Η Ρόζα Ιμβριώτη στο Πρότυπο Ειδικό Σχολείο Αθηνών και το καθεστώς Μεταξά*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Βαμβούκας, Μ. & Χουρδάκης, Α. (1995): *Παιδαγωγική Επιστήμη Στην Ελλάδα και στην Ευρώπη Τάσεις και Προοπτικές*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Γιαγκουνίδης, Π. (1995): *Εκπαιδευτικά Συστήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Θεσσαλονίκη: Art of text.
- Ζώνιου-Σιδέρη, Α. (1996). *Οι ανάπηροι και η εκπαίδευση τους : Μια ψυχοπαιδαγωγική προσέγγιση της ένταξης*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Ζώνιου-Σιδέρη, Α. (2011). *Οι ανάπηροι και οι εκπαίδευσή τους- Μια ψυχοπαιδαγωγική προσέγγιση της ένταξης*. Αθήνα: Πεδίο.
- Ιμβριώτη, Ρ. (1939): *Ανώμαλα και καθυστερημένα παιδιά*. Ελληνική Εταιρία: Αθήνα.
- Καλαντζής, Κ. (1972): «*Διδακτική των ειδικών σχολείων. Για νοητικά καθυστερημένα παιδιά*». Αθήνα: Καραβίας –Ρουσόπουλος.
- Κρουσταλάκης, Γ. (2000). *Παιδιά με ιδιαίτερες ανάγκες στην οικογένεια και το σχολείο - Ψυχοπαιδαγωγική Παρέμβαση*. Αθήνα: Λύχνος.
- Λαμπροπούλου, Β. & Παντελιάδου, Σ. (2011). *Ειδική Αγωγή στην Ελλάδα: Ιστορία Μεταρρυθμιστικών προσπαθειών. Πανόραμα Ιστορίας της Εκπαίδευσης –Όψεις και Απόψεις*. Αθήνα: Gutenberg.

- Ματθαίου, Δ. (2000). *Συγκριτική Παιδαγωγική: Ανάπτυξη, σχολές σκέψης, χαρακτηριστικά, προοπτικές*. Αθήνα: Γρηγόρη.
- Μπουζάκης, Σ. (1990): *Συγκριτική Παιδαγωγική II, Θεωρητικές Προσεγγίσεις και Ξένα Εκπαιδευτικά Συστήματα*. Αθήνα: Παιδαγωγική Σειρά.
- Νικόδημος Σ. (1989): *Ειδικές τάξεις. Παιδαγωγική Ψυχολογική Εγκυκλοπαίδεια*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Παντελιάδου, Σ. & Πατσιοδήμου, Α. (2000): *Στάσεις και Απόψεις των Εκπαιδευτικών για την Επιμόρφωση στην Ειδική Αγωγή*. Θεσσαλονίκη: Δεληγιωργάκος.
- Πολυχρονοπούλου, Σ. (1993): «*Παιδιά με Ειδικές Ανάγκες*». Αθήνα: Ντέφι.
- Πολυχρονοπούλου, Σ. (2008) : «*Παιδιά και Έφηβοι Με Ειδικές Ανάγκες Και Δυνατότητες. Σύγχρονες Τάσεις Εκπαίδευσης και Ειδικής Υποστήριξης*». Αθήνα: Ατραπός.
- Στασινός, Δ. (1991): *Η Ειδική Εκπαίδευση στην Ελλάδα- Αντιλήψεις, θεσμοί και πρακτικές - Κράτος και Ιδιωτική πρωτοβουλία (1906-1989)*. Αθήνα: Gutenberg.
- Τζουριάδου, Μ. (1995): *Παιδιά με ΕΕΑ : Μια ψυχοπαιδαγωγική προσέγγιση*. Θεσσαλονίκη : Προμηθεύς

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Berhanu, G. (2016): Special Education Today in Sweden. *Advances in Special Education*, 28, 209-241. Ανακτήθηκε Φεβρουάριος, 10, 2020, από https://www.researchgate.net/publication/289912842_Special_Education_Today_in_Sweden
- Country Basic Information (2007). *International Education of UNESCO*. Ανακτήθηκε Φεβρουάριος, 17, 2020, από http://www.ibe.unesco.org/fileadmin/user_upload/archive/Countries/WDE/2006/WESTERN_EUROPE/Sweden/Sweden.htm
- Country Information for Sweden - Teacher education for inclusive education. *European Agency for Special Needs and Inclusive Education*. Ανακτήθηκε Φεβρουάριος, 20, 2020, από <https://www.european-agency.org/country-information/sweden/teacher-education-for-inclusive-education>
- Drakenberg, M. (2001): The Professional Development of Teachers in Sweden. *European Journal of Teacher Education*, 24, 195-204. Ανακτήθηκε Φεβρουάριος, 18, 2020, από <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/02619760120095589?journalCode=cete20>
- Hjerne, E. (2015): The narrative of special education in Sweden: History and trends in policy and practice. *Discourse Studies in the Cultural Politics of Education*, 540-552. Ανακτήθηκε Φεβρουάριος, 10, 2020, από <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/01596306.2015.1073017>
- Special Education in Sweden. *Specialpedagogiska skolmyndigheten*. Ανακτήθηκε Φεβρουάριος, 17, 2020, από <https://www.spsm.se/om-oss/other-languages/>
- Αντέρα, Σ. & Μπούγα, Ο. (2014): Διαπολιτισμική Διάσταση στην Εκπαίδευση: Η μελέτη περίπτωσης δυο δημοτικών σχολείων στην Σουηδία. Ανακτήθηκε Φεβρουάριος, 17, 2020, από <https://paroutsas.jmc.gr/swed/index.html>
- Γεωργιάδη, Μ. & Κουρκούτας, Η. & Καλύβα, Ε. (2007). *Η συνεκπαίδευση (inclusion) στην Ευρώπη. Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση και οι προκλήσεις της*

- εποχής μας. Ιωάννινα: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. Ανακτήθηκε Φεβρουάριος, 17, 2020, από <http://conf2007.edu.uoi.gr/Praktika/1236-1328.pdf>
- Γουγουλάκης, Π. (2005): *Η σουηδική τριτοβάθμια εκπαίδευση: ιστορικά πλαίσια και σύγχρονα χαρακτηριστικά*. Ανακτήθηκε Φεβρουάριος, 19, 2020, από <https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/sas/article/viewFile/476/487>
 - Γούπος, Θ. (2018): *Η ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ – ΤΜΗΜΑΤΑ ΕΝΤΑΞΗΣ. Κομοτηνή: ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΙΣ ΤΠΕ – ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΨΥΧΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΤΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ*
 - Δούρου, Π. (2014). *Η κοινωνική υποστήριξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες και τα αποτελέσματά της : Παραδείγματα ευρωπαϊκών χωρών*. Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης, 2014, 45-53. Ανακτήθηκε Φεβρουάριος, 19, 2020 από <https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/edusc/article/view/166/131>
 - Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών (2013): *ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ*. Ανακτήθηκε Φεβρουάριος, 28, 2020, από http://iobe.gr/docs/research/RES_05_F_14020214_REP_GR.pdf
 - Καραγιαννίδου, Σ. (2018). *Μελέτη ευρωπαϊκών εκπαιδευτικών συστημάτων για την μαθησιακή ένταξη των ΑΜΕΑ: μια συγκριτική προσέγγιση Βορρά (Σουηδίας, Γερμανίας) και Νότου (Ελλάδα και Κύπρου)*. Ανακτήθηκε Φεβρουάριος, 11, 2020, από <https://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/21968/4/KaragiannidouSofiaMsc2018.pdf>
 - Μπλιάλη, Α. (2008): *«Συγκριτική Προσέγγιση των Εκπαιδευτικών Συστημάτων Ελλάδας – Ουγγαρίας – Σουηδίας, στο παράδειγμα της Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης, στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση»*. Ανακτήθηκε Φεβρουάριος, 13, 2020, από <https://nemertes.lis.upatras.gr/jspui/handle/10889/1038>
 - Ν.3699/2008 – ΦΕΚ199/2008 Εφημερίδα της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας, Τεύχος Πρώτο, Αρ. Φύλλου 199. Ανακτήθηκε Ιανουάριος 19,

